

Kadernota 2020 – 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
1. Inleiding	5
2. Beleidsmatige ontwikkelingen	6
Huidige stand meerjarenbegroting	13
Uitwerking technische uitgangspunten	13
Autonome ontwikkelingen	16
Intensiveringen bestaand beleid.....	19
Nieuw beleid	21
Saldo kadernota	21
Risico's	22
3. Bijlagen	23
Bijlage 1 Ontwikkeling algemene uitkering	23
Bijlage 2 Nieuwe investeringen	24

1. Inleiding

De kadernota vormt de start van de P&C cyclus. De raad stelt hiermee het kader, waarmee hij sturing geeft aan het opstellen van de begroting door het college. Bij de begroting controleert de raad of de kaders uit de kadernota zijn gerespecteerd en stelt hij de definitieve kaders voor de uitvoeringsagenda van het volgend jaar vast. Bij de voor- en najaarsnota controleert de raad de uitvoering volgens de begroting en stelt waar nodig die begroting bij. Bij de jaarrekening ligt het accent volledig op de controlerende taak.

Dit is de eerste kadernota die ons college u aanbiedt. De vorige kadernota was beleidsarm, opgesteld tijdens de formatie van ons college. De financiële effecten van het coalitieakkoord "Samen bouwen aan een topklimaat" zijn in de begroting 2019 vertaald.

Deze kadernota 2020 – 2024 kenmerkt zich door de vertaling van de forse stijging van de kosten voor het sociaal domein en van een aanzienlijke stijging van de loonkosten als gevolg van de huidige CAO- onderhandelingen. Wij verwachten ook dat de algemene uitkering zal leiden tot negatieve effecten als gevolg van de achterblijvende bestedingen van de rijksoverheid. Deze verwachting hebben wij overigens nog niet vertaald in de cijfers, maar wel als risico genoemd.

Er zijn niet veel voorstellen voor nieuw beleid in deze kadernota opgenomen. De meeste ambities zijn reeds vertaald in de begroting 2019.

Het meerjarenperspectief geeft op dit moment een somber beeld zoals u hieronder kunt zien. De kosten nemen enorm toe en de baten blijven ver achter. Vanwege de landelijk doorzettende trend van opnieuw stijgende kosten in het sociaal domein, is de VNG op dit moment in stevige onderhandelingen met het Rijk om compenserende maatregelen voor de gemeenten te bepleiten. We weten echter op dit moment nog niet in welke mate de meicirculaire in financiële zin een antwoord gaat geven op deze ontwikkelingen. Op dit moment hebben wij als gemeente De Bilt nog geen pasklaar antwoord op de vraag hoe we de meerjarenbegroting sluitend krijgen.

We constateren dat de kadernota een steeds minder accuraat sturingsmiddel wordt. Ten tijde van het opstellen van de kadernota wordt het steeds lastiger om een goed meerjarenperspectief te schetsen, omdat de effecten van het sociaal domein nog niet compleet in beeld zijn. Daarbij komt dat we altijd al moeten anticiperen op de meicirculaire, ook deze is immers nog niet bekend. Bovendien is de ervaring dat de algemene uitkering een steeds grilliger verloop kent en de effecten groter zijn omdat de totale algemene uitkering ook veel hoger is door de gedecentraliseerde taken de afgelopen jaren.

Voor de langere termijn zijn ingrijpende maatregelen nodig, bijvoorbeeld taken afstoten naar aanleiding van een kerntakendiscussie of het verhogen van de belastingdruk voor de burgers, om de begroting structureel sluitend te krijgen.

Op de korte termijn is de uitdaging nog groter. In de periode 2020-2022 zullen wij bijvoorbeeld maatregelen moeten treffen zoals onttrekkingen uit de vrije reserve. Dit staat haaks op de ambitie om de financiële positie te verbeteren.

Wij stellen voor om op basis van de hier gepresenteerde cijfers en de uitkomsten van de meicirculaire (waarvan u de analyse ontvangt voorafgaand aan de behandeling van deze kadernota in de raad) te komen tot een voorstel voor maatregelen om te komen tot een reëel sluitende begroting.

	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo Kadernota	2.318.597	1.366.128	1.470.935	732.814	708.814

(getallen met een +/- teken zijn voordelig)

2. Beleidsmatige ontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven wij de beleidsmatige ontwikkelingen voor de komende jaren. Voor de leesbaarheid hebben wij er voor gekozen om de onderverdeling naar programma's achterwege te laten. Daarvoor in de plaats benoemen wij drie clusters. Burger en Bestuur, Fysiek domein en Sociaal domein. De programma's zijn onder deze clusters verdeeld.

Cluster Burger en Bestuur

Participatie (programma burger en bestuur)

In uw vergadering op 18 april 2019 heeft u de 'Nota Participatiebeleid - Samenwerken in De Bilt' vastgesteld. Daarmee is de basis gelegd voor de invoering van nieuw lokaal beleid voor Participatie. Tegelijk heeft u ons bij motie gevraagd om een digitaal inwonerpanel te introduceren.

Wij zullen de komende jaren ervaring opdoen met het gebruik van een digitaal inwonerpanel, naast het instrument flitspeiling (korte digitale peilingen zonder vast panel). De meerkosten van het inwonerpanel bedragen circa € 11.500 per jaar en kunnen voor de periode tot en met 2021 worden gedekt uit het budget voor participatie en communicatie.

Brandweerposten (Programma Veiligheid)

In de programmabegroting van 2018 heeft u een krediet beschikbaar gesteld voor het aanpassen van verschillende brandweerposten in onze gemeente om te voldoen aan de landelijke wet- en regelgeving. Daarbij hebben wij aangegeven dat in het krediet nog geen budget is opgenomen voor de realisatie van een nieuwe brandweerpost in Westbroek. De voorbereidingen daarvoor lopen inmiddels. Volgens planning starten we in 2020 met de uitvoering. De nieuwbouwpost wordt een fusiepost voor de brandweerposten uit Westbroek en uit Tienhoven, gemeente Stichtse Vecht. De verdeling van de kosten van de nieuwbouw is gesteld op 60% voor rekening van de gemeente Stichtse Vecht en 40% voor rekening van de gemeente De Bilt. De verdeling is tot stand gekomen naar rato van het aantal inwoners per gemeente. Bij de begroting komen wij met een definitief voorstel voor een krediet. Ook is er in het beschikbare krediet van 2018 geen budget opgenomen voor het "been-bijtrekken" voor de brandweerposten Groenekan en De Bilt. Gedurende de looptijd van het beleidsplan 2020-2023 van de VRU wordt er een onderzoek uitgevoerd naar een mogelijke samenvoeging van de brandweerposten De Bilt en Groenekan.

Cluster Fysiek Domein

Omgevingswet (programma ruimtelijke ordening)

In de Kadernota's 2017, 2018 en 2019 is de invoering van de Omgevingswet als omvangrijke operatie reeds geduid. De invoering van deze wet, gericht op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, wordt ook wel geduid als de vierde grote transitie waar we als gemeente mee te maken krijgen de komende jaren. Inmiddels is de daadwerkelijke invoering van de wet voorzien in 2021. De implementatie van de Omgevingswet in de gemeente De Bilt omvat niet alleen alle beleidsterreinen die de omgeving raken maar ook de interne organisatie en participatie. Medio 2019 wordt het plan van aanpak Omgevingswet herijkt en wordt de financiële paragraaf geactualiseerd. Op dit moment kunnen wij de financiële en beleidsmatige uitkomst van deze herijking en actualisering niet voorzien. Wel kunnen we u melden dat het plan van aanpak en daarmee de financiële paragraaf een dynamisch document wordt waarover wij u via de Planning & Controlcyclus zullen informeren.

De pilot omgevingsvisie De Bilt bevindt zich in de afrondende fase. De resultaten van deze evaluatie zullen worden benut bij de herijking van het plan van aanpak voor de implementatie van de Omgevingswet.

Klimaatakkoord (programma volksgezondheid en milieu)

Ten tijde van het opstellen van deze kadernota is op landelijk niveau de discussie over het ontwerp klimaatakkoord in volle gang. Het is op dit moment niet bekend welke standpunt het kabinet zal innemen ten aanzien van dit akkoord en de daarin opgenomen maatregelen.

Desondanks is wel duidelijk dat met dit akkoord stevige ambities worden nagestreefd en dat achterover leunen voor gemeenten geen optie is. Voorafgaand aan het ontwerp klimaat akkoord hebben de gemeenten met het IBP (Interbestuurlijk Programma) zich gecommitteerd aan een aantal afspraken. Nieuw in het klimaatakkoord is dat de afspraken 'hard' zijn en voorzien van deadlines. Ook is aan de gemeenten een regierol toebedeeld in de energietransitie van de gebouwde omgeving (aardgas vrij maken).

In het IBP is afgesproken dat gemeenten, de provincie en waterschappen regionale strategieën opstellen voor de aanpak van de gevolgen van water- en hitte-overlast en droogte. Afgesproken is dat uiterlijk in 2019 de kwetsbaarheden via stresstesten in kaart gebracht zijn en uiterlijk in 2020 maatregelen (adaptiestrategieën) zijn die de effecten van klimaatverandering moeten tegengaan.

Schoonmaak gemeentelijk perceel- Voorveldse polder (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

De Voorveldse Polder is het gebied tussen de Biltse Rading, A27, Utrechtseweg en Park Arenberg in de Bilt. In Q2 2019 start de planvorming voor het gebiedsplan. Het doel van dit plan is om de kwaliteit van dit gebied te verbeteren en een aantal ontwikkelingen mogelijk te gaan maken die bijdragen aan de recreatieve waarden, natuurwaarden, klimaatadaptatie en mogelijk energietransitie. Voor deze gebiedsontwikkeling is vanuit de provincie budget beschikbaar voor het realiseren van een wandelpad. In het gebied hebben we ook enkele eigen percelen liggen. Het geschikt maken van deze percelen is een noodzakelijk onderdeel van deze gebiedsontwikkeling. Omdat het gemeentelijke grond is, komen de kosten voor rekening van de gemeente.

Op dit moment is nog niet bekend hoe het gebied vorm gaat krijgen en welke nieuwe (recreatieve en landschappelijke) kostendragers gewenst zijn. Bij het verder uitwerken van het gebiedsplan zal dit verder worden onderzocht, inclusief de financiering van mogelijke kosten.

Cluster Sociaal Domein

Gezien de omvang van het budget en de verweving van beleid en financiën binnen het sociaal domein hebben we er omwille van het overzicht voor gekozen om beleid en financiën hier samen te presenteren.

Sinds de gemeentelijke jaarrekening 2016 is duidelijk geworden dat de kosten voor de nieuwe taken in het sociaal domein, en dan voornamelijk de jeugdhulp, de Rijksbijdrage voor deze taken ruimschoots overschrijden. In eerste instantie was het nog mogelijk om deze tekorten aan te vullen vanuit de middelen voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). In 2018 is de reserve sociaal domein, die was opgebouwd in de eerste jaren na de decentralisatie, volledig uitgeput. Het beeld dat wij hier schetsen ligt in lijn met het landelijk beeld waarbij grote aantallen gemeenten te maken hebben met stijgende kosten in de jeugdzorg tegen een budget dat de afgelopen jaren is afgenomen en daarmee structureel ontoereikend is. Vanuit allerlei hoeken is het nadrukkelijke verzoek gedaan aan het Rijk om tegemoet te komen aan de noodklok die in alle hoeken van het land wordt geluid. Ook wij hebben dit geluid in de media laten horen.

Wij hebben maatregelen genomen naar aanleiding van het financiële resultaat in 2017. In de zomer 2018 is het project kostenbeheersing (Taskforce sociaal domein) opgestart waarin maatregelen zijn voorgesteld die kunnen leiden tot kostenreductie. U heeft eind 2018 tien maatregelen gekozen om verder uit te werken. Momenteel worden de eerste drie maatregelen uitgewerkt in de vorm van maatschappelijke businesscases. In de loop van 2019 zullen de overige 7 maatschappelijke businesscases worden uitgewerkt.

Parallel met de werkzaamheden van de Taskforce is de begroting voor het sociaal domein voor 2019 ingestoken op basis van de daadwerkelijke kosten in het sociaal domein. We zijn taakgericht gaan begroten, in plaats van budgetgericht. Hiermee wordt de sturing op budgetten en de transparantie in de verantwoording daarover vergroot. Hierbij is gebruik gemaakt van de analyse op het jaarrekeningresultaat 2017. Dit heeft ertoe geleid dat in de najaarsnota 2018, en de begroting 2019, de budgetten voor het sociaal domein zijn verhoogd met ca. € 2 mln. Voor 2018 was het grotendeels mogelijk om dit te realiseren door middel van het aanwenden van de in de eerste jaren na de decentralisatie opgebouwde reserve sociaal domein. Deze reserve had in 2018 nog een

omvang van € 1,8 mln. In de begroting 2019-2022 is het budget voor het programma sociaal domein structureel verhoogd met € 2 mln. De meicirculaire 2018 heeft hierbij geholpen, onder andere door extra middelen voor het sociaal domein. Met het oog op de maatregelen die in de Taskforce worden uitgewerkt, en de transformatie die gaande is, is in de begroting 2019-2022 een besparing opgenomen van € 200.000 in 2019, € 500.000 in 2020, € 800.000 in 2021 en € 900.000 in 2022.

In deze kadernota geven wij op basis van de inzichten uit de jaarrekening 2018 een doorkijk naar de effecten die dit heeft op de meerjarige budgetten in het sociaal domein. Ten opzichte van de staande begroting 2020 kan een tekort worden verwacht van € 926.000 in 2020 tot € 836.000 in 2024. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte lasten voor de verstrekking van zorg in 2020 (op basis van het beeld uit 2018 en de tariefstijging in 2019) en op basis van de overige ontwikkelingen binnen het sociaal domein zoals besproken in deze kadernota. Hierbij houden wij de bekende indeling in het sociaal domein aan: jeugd, Wmo en participatie. Per onderdeel wordt verdere toelichting gegeven over de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen (zoals de verwachte aanzuigende werking ten gevolge van de invoering van het abonnementstarief eigen bijdrage maatschappelijke voorzieningen). Waar nodig worden ook effecten van de kadernota's en begrotingen van onze verbonden partijen meegenomen in het beeld dat wordt gepresenteerd. Dit resulteert in een integraal beeld op de meerjarige financiën in het sociaal domein.

Een grote onzekere factor blijft de mate waarin het rijk aanvullende middelen beschikbaar stelt. De tekorten in, voornamelijk, de jeugdwet zijn een landelijk beeld dat sinds 2017 hoog op de agenda staat en er sindsdien niet af is gekomen. De stroppenpot, waar ook door gemeente de Bilt een beroep op is gedaan, verbleekt bij de omvang van de tekorten. Door de VNG is de afgelopen tijd nadrukkelijk aangedrongen op compensatie vanuit het Rijk. Een recent rapport van het CBS toont aan dat het aantal cliënten die gebruik maken van jeugdzorg, sinds de decentralisaties, is toegenomen met 12%, terwijl de taken zijn overgeheveld met een oplopende korting op het budget. Op 8 mei jl. is duidelijk geworden dat het Rijk voor het jaar 2019 € 300 miljoen beschikbaar stelt, en voor de jaren daarna € 190 miljoen. De precieze uitwerking van deze aanvullende middelen volgt in de meicirculaire. In de ramingen in deze kadernota is de toegezegde compensatie niet meegenomen. Deze toezegging is een stap in de goede richting, maar nog niet voldoende om de gestegen kosten van met name de jeugdzorg te compenseren.

Los van de ontwikkelingen is het duidelijk dat een open einde regeling van het formaat van de jeugdwet lastig te beheersen is. Het ene na het andere (rekenkamer-) rapport toont dit aan. Met betrekking tot prognoses dient het karakter van de regelingen binnen het sociaal domein in ogenschouw te worden genomen, in de zin dat deze zich niet altijd even gemakkelijk laat voorspellen en beheersen.

In onderstaande tabel staan de meerjarige financiële ontwikkelingen in het sociaal domein beschreven. Vervolgens wordt per ontwikkeling een gedetailleerde beschrijving gegeven.

Ontwikkelingen Sociaal Domein	2020	2021	2022	2023	2024
Sociaal domein brede ontwikkelingen	105.000	105.000	15.000	15.000	15.000
Jeugd	1.049.000	1.049.000	1.049.000	1.049.000	1.049.000
Wmo	136.000	136.000	136.000	136.000	136.000
Participatie	-264.000	-264.000	-264.000	-264.000	-264.000
Analyse gemeentelijke regelingen sociaal domein	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Sociaal Domein	926.000	926.000	836.000	836.000	836.000

(getallen met een -/- teken zijn voordelig)

Taskforce sociaal domein en ingeboekte bezuiniging 2020 en verder

Naar aanleiding van resultaten over het boekjaar 2017 is in de zomer van 2018 door het college een Taskforce gevormd waarin verschillende stakeholders zitting hebben gehad. Deze Taskforce heeft maatregelen geïnventariseerd. In december 2018 heeft u ons om 10 maatregelen verder uit te werken vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van de 3 eerste maatschappelijke business cases (mBC's). De besluitvorming over deze uitwerking zal plaatsvinden in september 2019, het is niet wenselijk om een voorschot te nemen op de uitkomsten daarvan. Daar komt ook bij dat verschillende van de nog aan te werken mBC's regionaal hun beslag zullen moeten krijgen en daarmee een langere doorlooptijd verwacht kan worden. Na besluitvorming volgt een proces van implementatie en de uitwerking van de overige business cases. Het is de vraag of het reëel is om in 2020 daarvan de effecten te kunnen waarnemen. Daarmee komt de realisatie van de beoogde bezuiniging zoals opgenomen in de begroting 2019, onder druk te staan.

ZorgNed

40 N

In 2018 is een nieuwe subadministratie voor het sociaal domein geïmplementeerd, ZorgNed. De licentiekosten van dit systeem, € 40.000 op jaarbasis, waren nog niet verwerkt in de gemeentelijke begroting.

Huur lichtruim

25 V

Bij het opstellen van de begroting 2019 is de huur voor het Lichtruim abusievelijk dubbel opgenomen in de budgetten voor het sociaal domein. Deze post kan komen te vervallen en worden meegenomen ter dekking van nadelen in het programma.

Regionale samenwerking Sociaal domein

90 N

De regionale verbeterslag inkoop-, contract-, en informatiemanagement vraagt om een extra investering. De huidige regionale bezetting op Inkoop en contractmanagement bedraagt 1 fte en blijkt onvoldoende om de gewenste werkzaamheden en ontwikkelingen te kunnen borgen. Incidenteel is extra capaciteit bijgezet. Voor 2020 en 2021 is extra capaciteit nodig om de regionale inkoopvisie te herijken en te implementeren, het contractmanagement op orde te brengen en Informatiemanagement in te richten en op te starten. Hiertoe wordt aan de vijf ZOU gemeenten een extra bedrag van € 400.000 gevraagd. Op basis van de afgesproken verdeelsleutel betekent dit voor de gemeente De Bilt een stijging van de lasten met € 90.000 voor de komende jaren.

Analyse gemeentelijke regelingen sociaal domein

100 V

Met de financiële ontwikkelingen binnen het sociaal domein in het achterhoofd, zal in het begrotingsproces een kritische analyse worden opgesteld van de gemeentelijke regelingen binnen het sociaal domein. De uitkomsten hiervan worden opgenomen in de begroting 2020 en worden beoogd een voordeel op te leveren van € 100.000. Het gaat hier nadrukkelijk om maatregelen die los staan van de maatschappelijke business cases die worden uitgewerkt.

Jeugd

Financiële ontwikkeling jeugdhulp

979 N

De kostenontwikkeling voor de verstrekking van jeugdhulp heeft in 2018 gezorgd voor een last van € 6.448.000 hoewel, naar aanleiding van de analyse op de jaarrekening 2017 was uitgegaan van een bedrag van € 5.825.000. Aangezien we reëel begroten, en er geen aanleiding is om te veronderstellen dat de kosten, naast de beschreven ontwikkelingen rondom de taskforce en de ingeboekte bezuiniging vanaf 2020, opeens zullen afnemen, wordt voorgesteld om voorzichtigheidshalve het budget voor de jeugdzorg gelijk te trekken met de ontwikkeling zoals deze zich heeft afgetekend in 2018. Dit resulteert in een nadeel van € 624.000. Ook met betrekking tot de verstrekking van jeugdhulp door middel van persoonsgebonden budgetten (PGB's) hebben we in 2018 een toename gezien ten opzichte van 2017. Het bedraagt een verhoging van € 100.000. Hiermee zijn de kosten voor de verstrekking voor PGB's jeugdhulp weer op het niveau van 2015 en 2016, waarmee het lastenniveau in 2017 een incidenteel karakter lijkt te hebben gehad. Aangezien de begroting voor 2019-2022 gebaseerd is op de resultaten uit de jaarrekening 2017 levert dit een nadeel op van € 100.000. Het resterende nadeel op de jeugdwet van € 255.000 wordt veroorzaakt door de verwachte effecten van de tariefstijging in 2019.

Geëscaleerde zorg 18-

70 N

De afgelopen maanden is gebleken dat de inzet van Samen Veilig Midden Nederland (SVMN) voor gemeente De Bilt meer lasten met zich meebrengt dan voorzien in de jaarschijf 2020 van de begroting 2019. Een bedrag van € 775.000 is voorzien, terwijl de realisatie in 2018 € 840.000 bedroeg (en € 874.000 in 2017). Middels deze wijziging wordt de begroting in lijn gebracht met het kostenverloop zoals het zich heeft voltrokken in 2018.

Toezichthouders Rechtmatigheid

Het rechtmatig besteden van geld en rechtmatig gebruik van voorzieningen is een belangrijk aandachtspunt. In 2019 zijn er ambtenaren aangewezen als toezichthouder Rechtmatigheid waardoor er actiever en effectiever toezicht wordt gehouden op de door ons verstrekte voorzieningen. Vooralsnog heeft dit geen financiële consequenties.

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Financiële ontwikkeling Wmo

110 N

Net als bij de jeugdwet is na ontvangst van de productieopgaven van zorgaanbieders over 2018 duidelijkheid ontstaan over de kosten die in 2018 zijn gemaakt in het kader van de Wmo. Hieruit blijkt dat voor Wmo begeleiding in 2018 een bedrag van € 2.300.000 is besteed. Voor Wmo begeleiding is in de begroting structureel een bedrag voorzien van € 2.100.000. Daarmee tekent zich op dit onderdeel een negatief resultaat af van € 200.000. Op de taak van de huishoudelijke hulp zien we juist het tegenovergestelde. Waar een structurele last is begroot van € 1.700.000, zien we in 2018 een kostenniveau van € 1.600.000. Een positief resultaat van € 100.000. Naast de zorg in natura wordt ook de zorg in het kader van de Wet maatschappelijk ondersteuning verstrekt in de vorm van persoonsgebonden budgetten (PGB). In 2018 is hierbij een positief resultaat ontstaan van € 85.000. Het voorstel is om deze effecten, op basis van dezelfde argumentatie als bij de jeugdhulp, structureel te voorzien in de begroting. Ook voor de Wmo wordt een tariefstijging voorzien in 2019. Het betreft een bedrag van € 95.000.

Regresrecht Wmo

26 N

In 2015 heeft de VNG een overeenkomst gesloten met het Verbond van Verzekeraars waarin afspraken waren gemaakt over de collectieve afkoop van regresrecht in de Wmo. Eind 2018 heeft het verbond van verzekeraars aangegeven dat een meerderheid van haar leden geen voortzetting van de overeenkomst wenst. De afkoop van het regresrecht leverde onze gemeentet een opbrengst op van € 26.000. Deze opbrengst komt nu te vervallen wat een nadeel betekent van € 26.000. Van de mogelijkheid die gemeenten hebben om Wmo-regreskosten zelf te verhalen op de schadeverzekeraar wordt op korte termijn geen opbrengst verwacht.

Gevolgen invoering abonnementstarief

Door de invoering van het abonnementstarief Wet maatschappelijke ondersteuning zullen de inkomsten verkregen uit eigen bijdrage dalen. Dit is structureel verwerkt in de begroting 2019. De vermindering van de ontvangsten uit eigen bijdragen is echter niet het enige risico van het invoeren van het abonnementstarief. Zo wordt landelijk gevreesd voor de aanzuigende werking die door de invoering van het abonnementstarief ontstaat. Voornamelijk is eventueel aanvullend gebruik van Wmo-voorzieningen nog niet gecompenseerd door het Rijk, hetzelfde geldt voor de eventueel aanvullende formatie die benodigd is om extra aanvragen af te handelen. Recentelijk heeft de minister zich wel bereidwillig getoond. Over de kostenontwikkeling binnen de Wmo wordt in de najaarsnota verder ingegaan omdat daar momenteel nog te weinig inzicht over is.

Doorontwikkeling van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis

De komende jaren wil gemeente De Bilt samen met de regio belangrijke stappen zetten op het gebied van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Kern van de verandering is dat zowel maatschappelijke opvang als beschermd wonen veel meer lokaal 'in de wijk' wordt georganiseerd: van beschermd wonen naar beschermd thuis. Alleen voor die personen die hoog-specialistische ondersteuning nodig hebben of bij wie de veiligheid of overlast in het geding is, worden regionale voorzieningen georganiseerd. Tot 2021 is de centrumgemeente Utrecht nog (financieel) verantwoordelijk voor het beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Vanaf 2021 zijn de regiogemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering. In 2020 zullen in de regio voorbereidingen worden getroffen voor de transformatie van beschermd wonen naar beschermd Thuis.

Naar verwachting komt in het 4de kwartaal 2019 meer duidelijkheid over de benodigde budgetten die in de aanloop naar 2021 door de regiogemeenten ingezet zouden moeten worden voor de voorbereiding van het beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Via de regulier P&C-cyclus wordt u geïnformeerd over de financiële gevolgen en budgetten die voor De Bilt van toepassing zijn.

Subsidie Provincie voor de regiotaxi

Tot en met 2019 heeft de gemeente € 266.000 subsidie gekregen van de provincie ter dekking van de lasten voor de regiotaxi. Deze subsidie zou komen te vervallen in 2020. Dit is ook op deze manier opgenomen in de meerjarenbegroting. Er zijn signalen dat de provincie gemeenten tegemoet wil komen in de afbouw van deze subsidie. Het is echter nog onduidelijk welke vorm dit zal krijgen. Zodra hier meer duidelijkheid over komt informeren wij de gemeenteraad hierover in de reguliere P&C-cyclus.

Indexering regionale contracten zorginstellingen (WMO/jeugd)

In de regionale deellovenkomsten Jeugdhulp en Wmo begeleiding is opgenomen dat de tarieven, worden geïndexeerd op grond van de personeelskosten index van de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA). Voorafgaande

aan de kadernota is het onduidelijk welke indexatie voor WMO en jeugd gehanteerd wordt. Hierdoor sluiten we aan op het gemeentelijk indexeringspercentage van 1,61%.

Veranderopgave inburgering

Bij het nieuwe inburgeringsstelsel krijgen gemeenten de regie over de inburgering. Statushouders worden hiermee vanaf het eerste moment begeleid zodat zij zo snel mogelijk kunnen meedoen in de samenleving, het liefst via betaald werk. De nieuwe wet inburgering gaat naar verwachting per 2021 in. Met het oog op een tijdige transitie van het huidige naar het nieuwe stelsel stel het kabinet zowel in het jaar 2019 als in het jaar 2020 tijdelijk € 20 mln. beschikbaar aan gemeenten voor de ondersteuning en begeleiding van inburgeraars. Het is nog niet duidelijk hoeveel wij hiervoor ontvangen. Zodra dit duidelijk is wordt hierover in de reguliere P&C stukken gecommuniceerd. In de voorbereiding naar het nieuwe inburgeringsstelsel werken we zowel lokaal als regionaal samen binnen het U16 verband en de regiogemeenten in de regio Zuid Oost Utrecht.

Huisvesting statushouders

De taakstelling voor het huisvesten van vluchtelingen met een verblijfsvergunning is lager dan afgelopen jaren. De focus op een voorspoedige integratie van de statushouders blijft volledig van kracht. Hierin werken we zowel lokaal als regionaal samen met de regiogemeenten en investeren we gezamenlijk om het hoofddoel voor de nieuwe inwoner, namelijk economische zelfredzaamheid, te bereiken.

Gemeentelijk meldpunt personen met verward gedrag (PmVG)

De staatsecretaris heeft in 2018 toegezegd dat er een meldpunt moet komen voor personen met verward gedrag (PmVG). Dit "meld- en adviespunt BEZORGD" is ondergebracht bij de GGD Regio Utrecht. Omdat het beleid rondom personen met verward gedrag nog in ontwikkeling is, is er in 2019 gekozen voor de financieel voordeligste module. Met deze module voldoet de gemeente aan het vereiste van het hebben van een meldpunt. De thans bij de GGD afgenomen module zorgt ervoor dat de melding 24/7 wordt aangenomen en tijdens kantooruren wordt doorgezet naar de lokale sociale teams. Het is aannemelijk dat de hoeveelheid mensen die ten opzichte van de geldende norm afwijkend gedrag vertonen door toenemende (vroeg) signalering in de toekomst zal toenemen. Dat betekent dat er voor de toekomst naar een andere en/of uitgebreidere module of invulling van het meldpunt PmVG gezocht moet worden. Omdat het meldpunt PmVG zowel programma Sociaal Domein als programma Veiligheid betrekking heeft, wordt dit onderwerp in beide programma's opgenomen. Op dit moment is nog niet duidelijk hoeveel kosten er met dit meldpunt gemoeid zijn. In de begroting 2020 zullen de verwachte kosten voor 50% worden opgenomen in programma 1 (veiligheid) en voor 50% bij programma 6 (sociaal domein).

Werk en inkomen: Participatiewet

Regionale dienst werk en inkomen

In de kadernota RDWI wordt verder gebouwd op het Verbeterplan "De RSD maakt stappen". Naast het verbeterplan wordt in 2019 gewerkt aan de nieuwe strategische kaders Participatiewet. Deze nieuwe kaders kunnen leiden tot aanpassingen van uitgangspunten zoals deze nu zijn weergegeven in de kadernota RDWI. Gemeenten ontvangen vanaf 2020 één ongedeeld budget voor het Sociaal Domein.

Regionale dienst Werk en Inkomen

240 V

In de begroting 2019 is € 240.000 opgenomen voor het structureel vormgeven van het project "werken voor Kromme Rijn Heuvelrug" dat in 2017 en 2018 is uitgevoerd. De RDWI heeft deze werkzaamheden echter al structureel ingebed in hun begroting 2019 en daarmee kan dit budget komen te vervallen.

Regionale dienst Werk en Inkomen (RDWI)

24 V

Dit voordeel van € 24.000 bestaat uit verschillende onderdelen. Zo blijkt uit de kadernota van de RDWI dat voor 2020 een hogere bijdrage nodig is dan opgenomen in de gemeentelijke begroting 2019 (jaarschijf 2020). Het betreft een bedrag van € 172.000. Daar staat echter tegenover dat de RDWI voor gemeente De Bilt een hogere Rijksbijdrage verwacht van € 636.000 in 2020. Deze hogere Rijksbijdrage leidt op zijn beurt weer tot een verwachte hogere bijdrage aan de ontschotting in de regio van € 440.000. Per saldo wordt daarmee een voordeel verwacht van € 24.000. Hierbij dient wel vermeld te worden dat het Rijk het macrobudget BUIG drie keer per jaar aanpast, waardoor fluctuaties kunnen optreden.

Minimabeleid

De kaders voor ons lokaal armoedebeleid zijn neergelegd in de beleidsnotitie 'Doe Mee(r), Gemeentelijk Armoedebeleid De Bilt 2017'. Met het armoedebeleid zorgen we ervoor dat taalachterstanden en schulden worden aangepakt en dat inwoners zoveel mogelijk mee kunnen doen in de samenleving. In samenwerking met de regio wordt momenteel vanuit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) gewerkt aan het opzetten van mini-taalmodules (maatwerk aanpak). In de periode 2020-2024 investeert het Rijk extra rijksmiddelen om te investeren in maatregelen voor de aanpak van laaggeletterdheid bij volwassenen en leesbevordering en taalstimulering bij kinderen. Het gaat om een extra investering van in totaal bijna €125 mln. Het is nog niet bekend hoeveel middelen gemeente De Bilt hiervoor ontvangt. Zodra dit duidelijk is wordt hierover in de reguliere P&C stukken gecommuniceerd.

Onderwijshuisvesting

Het is gebruikelijk dat ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting voortkomen uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Het huidige IHP is vastgesteld tot 2020. Als laatste ontwikkeling is daarin opgenomen de nieuwbouw van de Regenboog. Het IHP 2021-2024 wordt in 2020 voorbereid, waarin rekening wordt gehouden met de Beleidsverkenning (Kind centraal, Flexibel en verbindend) en met de nog te ontwikkelen landelijke richtlijnen voor het opstellen van een IHP.

Opgavengestuurd en gebiedsgericht werken

In 2018 is de gemeente op een gebiedsgerichte manier gaan werken. De gebiedsteams Bilthoven, De Bilt en Groene Kernen werken integraal aan maatschappelijke opgaven, samen met onze inwoners, bedrijven en organisaties.

Maatschappelijke opgaven, die zich vertalen naar beleidsmatige keuzes, leggen wij naast de kansen en knelpunten in een kern of wijk; enerzijds om werk met werk te maken, anderzijds om kansen en 'momentum' te benutten en zo de Biltse samenleving optimaal te bedienen. Zo stellen wij voor om werkzaamheden aan de Hessenweg Zuid te vervroegen om slim aan te sluiten bij anderen maatregelen uit het verkeerscirculatieplan (VCP).

Dit werkt ook andersom. Bestuurlijke en regionale opgaven hebben vaak een gebiedsoverstijgend karakter. Het is dan ook logisch deze centraal te formuleren. De uitvoering kan daarna in de gebieden plaatsvinden.

We willen met deze manier van werken de komende jaren meer ervaring opdoen, zodat het gebiedsgericht werken en daarbij verstandige beleidsmatige en financiële keuzes een vanzelfsprekendheid worden. De uitwerking hiervan wordt opgenomen in de begroting of wordt via aparte besluitvorming voorgelegd.

Ontwikkeling financieel perspectief

Huidige stand meerjarenbegroting

	2020	2021	2022	2023	2024
Meerjarenperspectief uit Begroting 2019 ¹	-82.053	-1.032.956	-755.199	-1.549.282	-1.549.282

(getallen met een -/- teken zijn voordelig)

Uitwerking technische uitgangspunten

Bij het opstellen van het meerjarenperspectief voor de kadernota hanteren wij een aantal technische uitgangspunten. Ten eerste worden de meest recente cijfers van de algemene uitkering als basis gebruikt. Daarnaast zijn de budgetten, zowel lasten als baten, aangepast aan het verwachte prijspeil voor 2020. Als laatste is ook de gehanteerde interne rekenrente onderdeel van de technische uitgangspunten.

Algemene uitkering

Voor de berekening van de algemene uitkering in de kadernota 2020 - 2024 verwerken wij de effecten van de circulaire tot en met de decembercirculaire 2018. Door het verschijningstijdstip van de kadernota is het niet mogelijk om de meicirculaire 2019 (vrijwel altijd in juni beschikbaar) in deze nota te verwerken. De algemene uitkering is wél aangepast aan het verwachte prijspeil van 2020.

Ontwikkeling algemene uitkering	2020	2021	2022	2023	2024
Stand meicirculaire 2018 (Begroting 2019) Algemene uitkering	-50.761.343	-51.281.437	-51.638.242	-52.179.866	-52.179.866
Stand decembercirculaire 2018	-50.732.760	-51.092.812	-51.507.860	-52.018.339	-52.018.339
Afname Algemene uitkering	28.583	188.625	130.382	161.527	161.527
Reservering voor taakmutaties	45.801	23.193	23.486	24.303	24.303
Budgeteffect	74.384	211.818	153.868	185.830	185.830
Aanpassing decembercirculaire 2018 naar prijspeil 2020	-1.050.000	-1.050.000	-1.050.000	-1.050.000	-1.050.000
Totaal (voordelig) budgeteffect	-975.616	-838.182	-896.132	-864.170	-864.170

(getallen met een -/- teken zijn voordelig)

In bijlage 1 staat een uitgebreider overzicht van de ontwikkeling van de algemene uitkering naar aanleiding van de decembercirculaire 2018.

¹ deze bedragen wijken af van het meerjarenperspectief in de begroting 2019, omdat wij als college de besparingsmogelijkheden Dorpsuizen vóór de behandeling van de begroting 2019 reeds hebben geschrappt, resp: € 42.000, € 63.000 en € 93.990 structureel.

Indexering budgetten

Voor de bepaling van de meerjarensaldi zijn de saldi per 1 maart 2019 als basis genomen. Vervolgens zijn de budgetten bijgesteld naar het prijspeil 2020. Hiervoor worden de budgetten geïndexeerd met het prijspeil van het Bruto Binnenlands Product (BBP), berekend door het Centraal Planbureau (CPB).

Prijzontwikkelingen budgetten

Het CPB publiceert jaarlijks vier ramingen. De belangrijkste twee zijn het Centraal Economische Plan (CEP) dat in het voorjaar verschijnt en de Macro Economische Verkenning (MEV), die elk jaar op Prinsjesdag wordt gepubliceerd. Qua prijsontwikkeling budgetten hanteren wij het Bruto Binnenlands Product uit de korte termijnraming voor de indexatie van de budgetten. Voor 2020 is het BBP 1,4%.

Loonontwikkeling

Voor het salarisniveau en de formatie gaan wij uit van de peildatum 1 januari 2019 en ramen wij de lasten op de maximale hoogte van de salarisschalen. De loonkosten indexeren wij op basis van de verwachte loonontwikkelingen voor 2020. In april 2019 hebben wij de begrotingsrichtlijnen ontvangen die zijn voorgeschreven door de Provincie Utrecht. De provincie stelt dat we integraal rekening dienen te houden met de budgettaire effecten van de in de meicirculaire genoemde loonstijgingen. Tijdens het opstellen van deze kadernota is de meicirculaire nog niet verschenen. Op dit moment is ook nog geen CAO voor 2020. De bonden hebben het bod van 4,9% geweigerd. Om die reden is de loonindex op 5% gesteld. Mocht tijdens het opstellen van de kadernota een nieuwe CAO zijn afgesloten, dan zullen we deze alsdan verwerken.

Verstrekte subsidies

Om de in 2020 te verstrekken subsidies te ramen, gaan wij uit van een mengpercentage voor loon- en prijsontwikkelingen. Voor prijsontwikkelingen hanteren wij een wegingscoëfficiënt van 0,5 vermenigvuldigd met het inflatiepercentage van het CEP. Voor loonaanpassingen is dit coëfficiënt 0,5 vermenigvuldigd met de verwachte loonontwikkelingen per 1 januari 2020.

Gemeenschappelijke regelingen

Op het moment van opstellen van deze kadernota is nog onvoldoende zicht op de ontwikkeling van de bijdragen van alle verbonden partijen. De keuze is daarom om de bijdragen op dezelfde manier te indexeren als de subsidiebudgetten. Voor de verbonden partijen waarvan we wel de nieuwe bijdragen kennen, zijn deze aanpassingen verwerkt en worden met deze indexering verrekend.

Gemeentelijke belastingen

Voor de verhoging van de OZB tarieven, de overige gemeentelijke belastingen en de leges gaan we uit van een jaarlijkse verhoging van de baten op basis van de inflatiecorrectie van het CPB (zie onder prijsontwikkelingen). Voor de OZB is de basis de totale (geïndexeerde) opbrengst van het voorgaande jaar bij gelijkblijvend areaal. Bij stijgende WOZ waarden kan dat betekenen dat de tarieven voor de OZB dalen en andersom; er wordt gerekend vanuit de gewenste opbrengst. De tarieven worden verder uitgewerkt in de begroting. De tarieven voor toeristen- en forensenbelasting 2020 worden verhoogd met het inflatiepercentage van 2019, namelijk 2,4%.

Overige heffingen (retributies)

Voor de tarieven afvalstoffenheffing, de rioolrechten, reinigingsrecht, lijkbezorgingsrechten, omgevingsvergunningen, overige leges en marktgelden hanteren wij het uitgangspunt van kostendekkendheid.

Indexering Sociaal Domein

Voor de indexering van het sociaal domein is voor de huishoudelijke hulp (lonen) de index loonvoet bedrijven uit de korte termijn raming van maart 2019 gebruikt. Deze index is 2,6%. Voor de zorgkosten Jeugdwet en Wmo is in de regio een index van 1,61% afgesproken. Voor de overige budgetten is de prijsindex 1,4% gehanteerd.

Prijs ontwikkeling	2020	2021	2022	2023	2024
Prijsindex	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000
Loonindex	940.000	940.000	940.000	940.000	940.000
verbonden partijen	580.000	580.000	580.000	580.000	580.000
Indexering subsidies	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Indexering belastingen en heffingen	-170.000	-170.000	-170.000	-170.000	-170.000
Indexering Sociaal Domein	220.000	220.000	220.000	220.000	220.000
Totaal bedrag indexering	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000

(getallen met een +/- teken zijn voordelig)

Rente

De interne rekenrente blijft onveranderd. Voor riolering en afvalverwijdering hanteren wij, naar aanleiding van een motie bij de kadernota 2018, een rente van drie procent. Voor de overige taakvelden anderhalf procent.

Autonome ontwikkelingen

Naast de ontwikkeling van het prijspeil en voorstellen voor nieuw beleid anticiperen wij ook op nieuwe investeringen en budgetontwikkelingen die onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn. Voor de autonome ontwikkelingen herhalen we de relevante toelichting uit de Voorjaarsnota 2019. Daarnaast voorzien wij financiële effecten van intensiveringen op het bestaand beleid.

Afwijkingen bestaand beleid	2020	2021	2022	2023	2024
Basisregistratie Personen Producten (BRP)	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Rekenkamercommissie	pm	pm	pm	pm	pm
Vergoeding voor raadsleden	30.266	30.266	30.266	30.266	30.266
ICT middelen raad				24.000	
Veiligheidsregio Utrecht	135.000	135.000	135.000	135.000	135.000
Brandweercentrales	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
Onderwijsachterstandenbeleid	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Vervoer van schoolkinderen	90.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Bijzonder basisonderwijs	26.000	26.000	26.000	26.000	26.000
Huisvesting bijzonder basisonderwijs	-25.000	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Woonwagenbeleid	30.000	0	0	0	0
Implementatie eHRM	14.000	5.000	0	0	0
Totaal Autonome ontwikkelingen	127.266	113.266	108.266	132.266	108.266

(getallen met een -/- teken zijn voordelig)

Basisregistratie Personen Producten (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

Bij de meicirculaire 2016 was er een taakmutatie in de algemene uitkering. Het betrof een uitname uit het gemeentefonds voor de centralisatie van de procedure rondom asielzoekers in een aantal gemeenten, welke worden bekostigd door de overige gemeenten. Dit bedrag kan echter niet meer worden opgevangen binnen het product Basisregistratie Personen Producten.

Rekenkamercommissie (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

Met een amendement is de in de begroting 2019 opgenomen structurele bezuiniging van € 20.000 incidenteel geschrapt. Nadere afweging over de omvang van het budget van de rekenkamercommissie, moet de raad afwegen bij de kadernota om het bedrag te betrekken bij de begroting 2020.

Vergoeding voor raadsleden (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

Het in werking treden per 28 maart 2019 van het nieuwe 'Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers' met bijbehorende circulaire (autonome ontwikkeling) leidt tot een verhoging van de vergoedingen, meer dan de indexering:

- De gestegen vergoeding voor raadsleden (van € 1.248,42 naar € 1.288,33 per raadslid per maand) leidt tot een extra benodigd budget van € 12.930.
- De gestegen vergoedingen voor onkosten (van € 170,17 naar € 173,17 per raadslid per maand) en voor ziektekostenverzekering (van € 103,98 naar € 107,10 per raadslid per jaar), in totaal extra: € 1.062.
- De vergoeding van reiskosten van raadsleden € 3.850.
- Een verhoging van de vergoeding voor fractievoorzitters en in de Rekenkamercommissie zitting hebbende raadsleden. Het extra budget hiervoor is € 12.424.

ICT middelen raad (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

Met het in werking treden van het nieuwe 'Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers' ontstaat een nieuwe verplichting tot het verstrekken van ICT-middelen (iPad, telefoon etc.) aan raadsleden. Deze nieuwe regeling komt in de plaats van de eigen lokale regeling om raads- en commissieleden een PC-vergoeding van € 50 per maand te verstrekken (waarvan de raad heeft besloten af te zien, als gevolg waarvan sinds 2017 jaarlijks een bedrag van circa € 22.000 is bespaard).

Verstrekking van ICT-middelen aan raadsleden, waaronder ook telefoons, zijn een verplicht door gemeente te verstrekken middel. De kostenraming is, met ingang van 2019, € 24.000 per 4 jaar.

Veiligheidsregio Utrecht (VRU) (programma Veiligheid)

Conform de begroting 2019 van de VRU hebben wij € 2.433.000 opgenomen in de gemeentelijke begroting voor de jaarschijf 2020. Op basis van de begroting 2020 van de VRU dient de gemeentelijke bijdrage naar boven te worden bijgesteld. De totale verhoging van de kosten voor de VRU bedraagt € 145.000. Dit resulteert door het wegvallen van de kosten voor de Meldkamer Ambulance (MKA) van € 10.000, uiteindelijk op € 135.000. Het betreft hier voornamelijk de bijstelling van de loon- en prijsindex.

Brandweercentrales (programma Veiligheid)

Wij hebben met het waterleidingbedrijf een nieuwe overeenkomst gesloten. De overeenkomst biedt helderheid over aanleg, onderhoud en beheer van de brandkranen evenals over het te leveren bluswater. Tevens levert de nieuwe overeenkomst een financieel voordeel op.

Onderwijsachterstandenbeleid (programma Onderwijs)

Met ingang van 2020 zijn er landelijke wijzigingen met betrekking tot de rijksbijdrage onderwijsachterstanden. Het gaat hierbij om een aanpassing van de verdeelsleutel rijksbijdrage onderwijsachterstandenbeleid, de doelgroep formulering voor- en vroegschoolse educatie en de uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur. De rijksbijdrage valt € 90.000 hoger uit dan voorzien. Met de hogere lasten is in de begroting reeds rekening gehouden. De rijksbijdrage kan per jaar fluctueren, afhankelijk van het aantal doelgroepkinderen. De financiële consequenties zijn nog niet bekend. Onze insteek zal zijn om de voorschoolse educatie te realiseren binnen de middelen die we hiervoor ter beschikking hebben, inclusief de rijksbijdrage.

Vervoer van schoolkinderen (programma Onderwijs)

De afgelopen maanden is gebleken dat het budget inzake vervoer van schoolkinderen structureel te laag is ingeschat. De verklaring is drieledig:

- 1) er maken meer leerlingen gebruik van het vervoer dan voorzien;
- 2) de kosten voor Jeugdwetvervoer en Vervoerstaflervoer komen ten laste van dit budget en
- 3) er is sprake van een prijsstijging van 30% naar aanleiding van de aanbesteding.

Bijzonder basisonderwijs (programma Onderwijs)

Door de omzetting van de begroting zijn deze bedragen abusievelijk uit de begroting verdwenen. Deze middelen zijn wel structureel nodig voor de exploitatiekosten van de gymzalen. Vanaf 2020 worden deze bedragen weer structureel verwerkt.

Huisvesting bijzonder basisonderwijs (programma Onderwijs)

Betreft een vergoeding tijdelijke gebruik van het Lichtruim door de Regenboogschool tot aan het moment dat de nieuwbouw is gerealiseerd.

Maatschappelijk vastgoed (programma Sociaal Domein)

Bij het opstellen van de begroting 2019 is abusievelijk een aantal budgetten verdubbeld. Dit is niet correct. Dit wordt nu gecorrigeerd.

Woonwageneleid (programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing)

In 2018 heeft de minister van BZK een beleidskader voor gemeentelijk woonwageneleid vastgesteld. Gemeenten moeten volgens dit beleidskader het aantal woonwageneleidplaatsen in lijn brengen met de (lokale) behoefte. De gemeenten moeten in beeld brengen hoe groot de behoefte aan standplaatsen in hun gemeente is. Op dit moment wordt in de regio een woningbehoefte onderzoek uitgevoerd. Uw raad heeft bij de begroting 2019 middelen gereserveerd om de resultaten van dit onderzoek te verfijnen naar de verschillende kernen in De Bilt. In dit onderzoek nemen wij de woningbehoefte van woonwageneleiders mee. De resultaten van dit onderzoek gebruiken wij als input voor een herijking van het woonbeleid in 2020.

In het najaar evalueren wij het beheer van de twee locaties voor woonwageneleiders in onze gemeenten. Bij de begroting 2020 zullen wij u inzicht geven in de structurele opbrengsten en de kosten hiervan en in hoeverre de in de meerjarenbegroting opgenomen bedragen toereikend zijn om eventuele verschillen te dekken. Vooruitlopend op deze evaluatie maken wij reeds melding van een behoefte aan middelen en bijbehorende voorzieningen. Wij vragen u hiervoor een bedrag van € 30.000 ter beschikking te stellen.

Implementatie eHRM

(Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien)

In het verband van de Regionale ICT Dienst (RID) zijn wij vorig jaar gestart met de gezamenlijke aanbesteding van een personeelsinformatie (eHRM) applicatie. Doel is onze software en processen te harmoniseren. Hiermee beogen wij de kwetsbaarheid te verminderen, de kwaliteit te bevorderen en de kosten te verminderen.

Na de gunning van de aanbesteding wordt de applicatie in de komende 3 jaar bij de deelnemers geïmplementeerd. De kosten voor implementatie worden via de kostenverdeelsleutel over de deelnemers gedeeld.

Intensiveringen bestaand beleid

Intensivering bestaand beleid	2020	2021	2022	2023	2024
ICT Omgevingswet	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Vastgoedmanagement en grondzaken	106.000	56.000	56.000	56.000	56.000
Begeleiden opstellen nieuw IHP	20.000	20.000	0	0	0
Informatiegestuurd werken BOA's	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Buurtsportcoaches	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Vitaal Platteland – Recreatie en Toerisme	52.000	52.000	52.000	52.000	52.000
Sluipverkeer Groenekan en Westbroek	75.000	0	0	0	0
Totaal Intensivering bestaand beleid (nadeel)	323.000	198.000	178.000	178.000	178.000

(getallen met een -/- teken zijn voordelig)

ICT Omgevingswet (programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing)

In het kader van de Omgevingswet streven wij door samen te werken naar een zo laag mogelijke investering. Door onze deelname aan gezamenlijke aanbestedingen, zoals gemeenschappelijke telefonie en Microsoft-toepassingen, brengen wij de meerkosten terug. Desondanks voorzien wij in de kosten voor applicaties op het gebied van geografie, datavisualisatie en plaats onafhankelijke kantoorautomatisering een structurele extra kostengroei van € 30.000 per jaar.

Vastgoedmanagement en grondzaken (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

De taken van grondzaken en vastgoedmanagement zijn samen gebracht. Door eenduidige vastlegging van eigenaarsgegevens kan beter gestuurd worden op kosten en opbrengsten. Het einddoel is een eenduidige registratie van alle eigenaarsgegevens van gemeentelijk vastgoed. Een centrale bron van eigenaarsgegevens is voor meerdere doeleinden te gebruiken. Een eenduidige administratie verbetert het vastgoedbeheer, sluit aan op het nog te regelen assetmanagement en op de financiële administratie (planning en control). In beheersbare stappen worden de gegevens geordend en telkens scherper gedefinieerd. In maart 2019 is gestart met de inhuur van een 0,5 fte op tijdelijke basis (een half jaar). Om continuering van deze efficiëncyslag te waarborgen zijn middelen nodig voor structurele administratieve ondersteuning en de aanschaf van een daartoe ingerichte softwaremodule bestemd voor vastgoedbeheer en assetmanagement. Wij vragen u hiervoor incidenteel een bedrag van € 106.000 en structureel € 56.000 ter beschikking te stellen. Te weten € 56.000 structureel voor de administratieve ondersteuning en incidenteel € 50.000 voor software. Mogelijk leidt deze intensivering in de toekomst tot lagere kosten door beter beheer en onderhoud van ons vastgoed.

Onderwijshuisvesting (programma Onderwijs)

Het is gebruikelijk dat ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting voortkomen uit het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Het huidige IHP is vastgesteld tot 2020. Als laatste ontwikkeling is daarin opgenomen de nieuwbouw van de Regenboog.

Het IHP 2021-2024 wordt in 2020 voorbereid, waarin rekening wordt gehouden met de Beleidsverkenning (Kind centraal, Flexibel en verbindend) en met de nog te ontwikkelen landelijke richtlijnen voor het opstellen van een IHP. De begeleidingskosten worden geschat op circa € 20.000 voor 2020 en 2021. In de huidige meerjaren begroting is geen ruimte begroot voor het IHP. Onverlet de invulling van het IHP zullen in de komende jaren meerdere investeringen moeten worden gepleegd in de onderwijshuisvesting.

Informatiegestuurd werken BOA's (programma Veiligheid)

Digitale middelen voor informatiegestuurd werken door de BOA's. Van de gebiedsgerichte BOA's wordt een centrale rol verwacht in de organisatie. Continue onderhouden van contact met onder meer het zaakstelsel, de wijkservicecentra, de meldkamer en ketenpartners vraagt veel. Hierin is ondersteuning van digitale hulpmiddelen wenselijk. Dit kan vooralsnog niet door de RID geboden worden, er is sprake van aanschaffen van benodigde devices en afsluiten van abonnementen. De kosten worden geschat op ongeveer € 15.000.

Bevordering Sportdeelname (programma Sport, cultuur en recreatie)

Vanuit de sportnota is de ambitie om meer inzet te plegen met de buurtsportcoaches op het gebied van preventie voor het sociaal domein. Naast de extra middelen die vanuit het rijk voor buurtsportcoaches (€ 20.000) en het

uitvoeringsprogramma sport (€ 30.000) beschikbaar komen, is hiervoor een extra gemeentelijke bijdrage van € 25.000 per jaar nodig voor 1,25 fte extra buurtsportcoach gericht op sport en sociaal domein.

Vitaal Platteland – Recreatie en Toerisme (programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing)

In het vastgestelde position paper van onze gemeente voor het ruimtelijk-economisch programma U10 is expliciet geduid dat ons buitengebied van steeds groter belang is. Voornemen is om, als opmaat naar de gemeente brede omgevingsvisie, aan de slag te gaan met een landschapsvisie. Met deze landschapsvisie wordt een actualisatie van de verschillende 'lagen' in het buitengebied beoogd alsmede een kader waarmee waarden (af)gewogen worden. De inzet op het creëren van een nieuw samenspel tussen landbouw, recreatie, toerisme, duurzaamheid, cultuurhistorie en natuurlijke waarden vraagt om een pro-actieve inzet vanuit onze eigen gemeentelijke organisatie. Hierop is onze organisatie op dit moment niet toegerust. Om een vervolg te geven aan het proces richting landschapsvisie en daarna omgevingsvisie is extra capaciteit nodig, waarvoor € 52.000 wordt geraamd.

Maatregelen sluijverkeer Westbroek en Groenekan (programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat)

Het toenemende sluijverkeer door de groene kernen heeft een grote impact op de aanwonenden van de betreffende wegen: Ruigenhoeksedijk, Voordorpsedijk en Groenekaneweg. Het grote aantal verschillende gebruikers op deze wegen, van wandelaars en skaters tot ruiters en automobilisten, en de hoge snelheid van de automobilisten leiden regelmatig tot gevaarlijke situaties.

De werkzaamheden en noodzakelijke omlleidingen voor de aanpassing van de Noordelijke Ring Utrecht zullen leiden tot nog grotere verkeersdrukte op de wegen in de groene kernen. De start van deze werkzaamheden is voorzien medio 2022. Het is raadzaam om de beoogde maatregelen tegen sluijverkeer op de wegen in het gebied van de groene kernen uit te voeren vóór 2022.

Om de overlast van de werkzaamheden aan de Ring Utrecht –Noord en de Noordelijke Randweg Utrecht te beperken is cofinanciering beschikbaar onder de noemer "Minder Hinder".

Ten behoeve daarvan wordt voorgesteld om voor verkeersveilige en verkeersremmende maatregelen middelen beschikbaar te stellen en cofinanciering aan te vragen. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 75.000 te reserveren.

Nieuw beleid

Wie kiezen er onder de huidige omstandigheden voor om geen nieuwe beleid op te neen in deze kadernota.

Saldo kadernota

Alle effecten bij elkaar genomen ontstaat het volgende meerjarenperspectief:

	2020	2021	2022	2023	2024
Huidige stand meerjarenbegroting	-82.053	-1.032.956	-755.199	-1.549.282	-1.549.282
Voordelig effect algemene uitkering	-975.616	-838.182	-896.132	-864.170	-864.170
Loon- en prijsstijging	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Autonome ontwikkeling	127.266	113.266	108.266	132.266	108.266
Autonome ontwikkeling SD	926.000	926.000	836.000	836.000	836.000
Intensivering Bestaand Beleid	323.000	198.000	178.000	178.000	178.000
Nieuw Beleid	0	0	0	0	0
Saldo Kadernota	2.318.597	1.366.128	1.470.935	732.814	708.814

(getallen met een +/- teken zijn voordelig)

Risico's

Er is een aantal zowel positieve als negatieve risico's die wij niet in het saldo hebben verwerkt.

Algemene uitkering

Momenteel bestaat het inzicht dat de bestedingen van de rijksoverheid achterblijven bij de begroting. Dat heeft door de "samen trap op/ trap af" methodiek een negatief effect op de algemene uitkering voor de gemeenten. Hoe groot dat effect is zal eerst bij de meicirculaire 2019 duidelijk worden.

Indexering salarissen

In deze kadernota wordt geanticipeerd op een salarisindexering van 5%. Deze vallen mogelijk hoger uit, gezien het feit dat het bod van 4,9% door de bonden is verworpen.

Digitaliseringsagenda

Vanuit de Europese en nationale digitaliseringsagenda's zijn de komende jaren de volgende (wettelijke) maatregelen voorzien:

- Implementatie Baseline Informatieveiligheid Overheid 2020: versterking overheidsbrede eisen aan informatieveiligheid;
- Wet digitale overheid; vanaf 2020: de implementatie van 2-factor authenticatie;
- Vernieuwing stelsel basisregistraties; vanaf 2020;
- De wet Open Overheid; 2021: overheidsinformatie wordt in principe via open data beschikbaar worden gesteld;
- Digitale identiteitsstelsel; 2021: deze veranderde eisen hebben invloed op de inrichting van ons proces- en applicatielandschap; én
- De Europese richtlijn Single Digital Gateway: 2021: het verplicht toegankelijk maken van overheidsinformatie in Europese talen.

De consequenties van deze wettelijke maatregelen zijn op dit moment nog niet financieel inzichtelijk te maken.

Rechtspositieverordening

Afhankelijk van een eventueel raadsbesluit over een nieuwe rechtspositieverordening is het uitkeren van een 13e maand aan raadsleden als tegemoetkoming om zelf een voorziening te treffen voor arbeidsongeschiktheid, pensioen of overlijden het gevolg. Bij invoering moet rekening worden gehouden met een structurele extra kostenpost van naar raming circa € 35.000 (27*1.288,33).

Sport

Per 2019 is er een BTW vrijstelling voor sport met daar aan gekoppeld een specifieke uitkering sport (SPUK) van het rijk om het BTW nadeel voor gemeenten te compenseren. Deze verandering kan zowel een voordelig als een nadelig saldo opleveren de komende jaren.

Het meerjaren onderhoudsprogramma voor sport dient weer geactualiseerd worden. Dit kan gelet op de kostenstijging in de markt leiden tot hogere uitgaven in de toekomst.

3. Bijlagen

Bijlage 1 Ontwikkeling algemene uitkering

Ontwikkeling algemene uitkering	2020	2021	2022	2023	2024
Stand meicirculaire 2018 (Begroting 2019)	-50.761.343	-51.281.437	-51.638.242	-52.179.866	-52.179.866
Stand decembercirculaire 2018	-50.732.760	-51.092.812	-51.507.860	-52.018.339	-52.018.339
Daling algemene uitkering	28.583	188.625	130.382	161.527	161.527
reserveren voor Rijksvaccinatieprogramma	84.982	85.075	85.248	85.909	85.909
verrekenen met Jeugdhulp aan kinderen in een AZC	-5.353	-5.351	-5.357	-5.378	-5.378
verrekenen met Academische component kinder- en jeugdpsychiatrie	-7.823	-7.820	-7.828	-7.860	-7.860
reserveren voor Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	19.659	19.785	19.919	20.128	20.128
verrekenen met Voorschoolse voorziening peuters (DU)	-45.664	-68.496	-68.496	-68.496	-68.496
Negatief budgeteffect	74.384	211.818	153.868	185.830	185.830
Aanpassing maartcirculaire 2019 naar prijspeil 2020	-1.050.000	-1.050.000	-1.050.000	-1.050.000	-1.050.000
Totaal positief budgeteffect	-975.616	-838.182	-896.132	-864.170	-864.170

In de kadernota is de aanpassing van de meicirculaire 2018 naar de decembercirculaire 2018 gemaakt.

Bijlage 2 Nieuwe investeringen

Voor deze toekomstige investeringen zijn de extra kapitaallasten nog niet doorgerekend en nog niet in deze kadernota opgenomen. De nadere uitwerking hiervan vindt in de begroting plaats.

Raad en raadscommissie (programma Burger, Bestuur en Ondersteuning)

Voor een nieuwe inrichting van de raadzaal zal in de nabije toekomst een investering nodig zijn. De hoogte is nu nog niet te bepalen.

Brandweerposten (programma Veiligheid)

De nieuwbouwpost voor Westbroek wordt een fusiepost voor de brandweerposten uit Westbroek en uit Tienhoven, gemeente Stichtse Vecht. De verdeling van de kosten van de nieuwbouw is gesteld op 60% voor rekening van de gemeente Stichtse Vecht en 40% voor rekening van de gemeente De Bilt. Daarnaast wordt er gedurende de looptijd van het beleidsplan 2020-2023 van de VRU een onderzoek uitgevoerd naar een mogelijke samenvoeging van de brandweerposten De Bilt en Groenekan. Het bedrag voor het benodigde krediet is op dit moment nog niet bekend.

Integraal huisvestingsprogramma (IHP) Onderwijs (programma Onderwijs)

Het IHP 2021-2024 wordt in 2020 voorbereid, waarin rekening wordt gehouden met de Beleidsverkenning (Kind centraal, Flexibel en verbindend) en met de nog te ontwikkelen landelijke richtlijnen voor het opstellen van een IHP. Verwacht wordt dat in 2021 en 2022 aanzienlijke investeringen worden gevraagd.